

استفاده از اصطلاح فلسفه عربی به جای فلسفه اسلامی تحریف تاریخی است

یک عضو هیئت علمی جامعه المصطفی (ص) العالمية با بیان اینکه کتاب و سنت ما پر از مطالب عقلانی و استدلالیهایی است که حکمای اسلامی آنها را باز کردند، گفت: عقل و کتاب و سنت در کنار هم در فلسفه اسلامی دیده می شود.

یک عضو هیئت علمی جامعه المصطفی (ص) العالمية با بیان اینکه کتاب و سنت ما پر از مطالب عقلانی و استدلالیهایی است که حکمای اسلامی آنها را باز کردند، گفت: عقل و کتاب و سنت در کنار هم در فلسفه اسلامی دیده می شود.

حجت الاسلام والمسلمین محسن غرویان عضو هیئت علمی جامعه المصطفی (ص) العالمية در گفتگو با خبرنگار مهر درمورد اینکه چه ویژگیهای فرهنگی و تمدنی باعث شد که فلسفه اسلامی در ایران ریشه بدواند و در دیگر کشورهای اسلامی به ندرت فیلسوفی وجود داشته باشد؟ گفت: نکته اول این است که فلسفه اسلامی با عقلانیت در تشیع و مذهب و مکتب شیعه رابطه بسیار قوی ای دارد. در کشور ایران هم برای اینکه تشیع و گرایش به شیعه سابقه دارد لذا فلسفه اسلامی پیوندی بین تفکر عقلی داشته و مذهب شیعه را تصدیق می کند.

وی افزود: کشورهای دیگر اسلامی که مذهب اهل سنت را دارند، چندان در این زمینه قوی نیستند. از این جهت به نظر می رسد که رابطه قوی ای بین فلسفه با تشیع در ایران شکل گرفته است.

حجت الاسلام غرویان در مورد اینکه نقش ویژگیها و اعتقادات تشیع در این امر چه بوده است؟ هم تصریح کرد: در مذهب شیعه روی عقل و عقلانیت بسیار تأکید شده و امیرالمؤمنین و اهل بیت (ع) در روایاتشان روی مذهب عقلی و استفاده از عقل بسیار تأکید دارند. از این جهت متد فلسفه هم برای اینکه متد عقلی است. بنابراین رابطه بین مذهب تشیع و گرایش عقلی با فلسفه بسیار نزدیک است. از این جهت آن اهمیتی را که به عقل و تفکر عقلی داده شده باعث رونق فلسفه اسلامی شد.

این استاد حوزه و دانشگاه در مورد اینکه برخی از مستشرقان و علمای غرب، سعی می کنند به جای اصطلاح فلسفه اسلامی از فلسفه عربی استفاده کنند شما در پاسخ به این عده چه دلایل و انتقادهایی دارید؟ گفت: این که فلسفه اسلامی است امر مسلمی است در تاریخ ایران هم نوشته شده و "پهلویین" حکمایی بوده اند که در ایران باستان حضور داشتند و مباحث فلسفه را مطرح می کردند. شیخ شهاب الدین سهروردی اهل زنجان، مکتب اشراق در فلسفه را پایه گذاری کرد و فلسفه اسلامی کاملاً با تمدن ایرانی و پارسی رابطه تنگاتنگی دارد و این یک تحریفی تاریخی است که فلسفه اسلامی را به نام فلسفه عربی بنامیم. الان فلسفه اسلامی فلسفه ملاصدرا و حکمت متعالیه صدرایی است و ملاصدرا اهل شیراز بوده و آثارش هم کاملاً موجود است.

حجت الاسلام غرویان در مورد اینکه فلسفه ای که در تمدن اسلامی رشد کرده با فلسفه یونان باستان چه تفاوتهایی داشته و دارد؟ هم عنوان کرد: البته فلسفه یونان و منطق یونان مورد استقبال حکمای اسلامی قرار گرفته است. اما فیلسوفان اسلامی مانند ابن سینا، فارابی، شیخ اشراق اینها آزادانه و با حریت کامل فکری با فلسفه یونان برخورد کردند. حکمای ایرانی و اسلامی هر کجا را که تشخیص دادند مطلب درستی است و برهان تامی در آن اقامه شده است پذیرفتند و هر کجا که نقد و اشکال داشتند صریحاً اینها را به کار گرفتند و نقد زدند یعنی مقلد نبودند و تقلید در فلسفه نداشتند.

عضو هیئت علمی جامعه المصطفی (ص) العالمية ابراز کرد: بلکه تحقیق در فلسفه داشتند و کتاب دانشنامه علایی ابن سینا در منطق شاهد این نکته است. ایشان منطق ارسطویی را نقادی می کند و دخل و تصرفاتی در آن کرده است و همچنین اضافاتی بر آن داشته است. همچنین ملاصدرا در آثار منطقی و فلسفی خود به نقد فلسفه یونانی هم پرداخته و در آنجایی که مطالب قابل پذیرش بوده پذیرفته است.

غرویان در مورد اینکه نقش قرآن و روایات در رشد و بالندگی فلسفه اسلامی تا چه حد بوده است، هم گفت: کتاب و سنت ما پر از مطالب عقلانی و استدلالیهایی در مورد آیات و روایات ماست. حکمای اسلامی آنها را باز کردند؛ ملاصدرا به عنوان یک فیلسوف، تفسیر قرآن نوشته است و بسیاری از ظرایف فلسفی را از لابه لای قرآن بیرون کشیده است. بنابراین آیات و روایات زمینه بسیار خوبی را برای تفکر فلسفی فراهم کرده اند. بنابراین عقل و کتاب و سنت در کنار هم در فلسفه اسلامی دیده می شود. در اسفار ملاصدرا شواهد زیاد قرآنی و روایی وجود دارد.